

Les «Primeres Jornades Agràries del Delta de l'Ebre»

Gemma Cánoves i David Saurí

Els dos primers caps de setmana del març de 1983 es van celebrar a Amposta les Primeres Jornades Agràries del Delta de l'Ebre, organitzades per la Unió de Pagesos Montsià-Baix Ebre i a les quals varen assistir dos geògrafs de la Universitat Autònoma de Barcelona que, a la vegada, presentaren una ponència sobre els canvis recents dels conreus a l'esmentada zona.

Aquestes jornades es van promoure amb l'objectiu de debatre la problemàtica recent sobre les qüestions agràries del Delta de l'Ebre, intentant d'assolir un cert grau de participació entre la pagesia de la comarca. Els temes de les ponències es van establir dins d'una perspectiva que, sense deixar mai la problemàtica específica del Delta, tingués un caràcter més general; s'hi convidaren diversos especialistes sobre els temes a tractar.

El primer cap de setmana (dies 5 i 6 de març) es van presentar les ponències següents:

- Visió econòmica de l'agricultura del Delta. (Ramon Seró).
- Les cooperatives i la comercialització. (Lluís Font de Mòra).
- Descripció i comparació de les cooperatives del Delta. (Josep Mª Torralba).
- Aproximació a la problemàtica de l'arròs. (Enric Beltran).

El contingut d'aquestes ponències estava fonamentalment dividit en dos punts: el cooperativisme i la problemàtica de conreus en concret com l'arròs i les hortalisses, bàsics dins l'agricultura del Delta.

Precedint les ponències referents als temes esmentats, Ramon Seró presentà llur visió (força pessimista) sobre els canvis globals que s'han produït a partir de

l'estudi que ell i Jordi Maymó varen realitzar sobre el Delta l'any 1971¹. De fet, la conclusió més significativa a què va arribar en Seró és que el model agrari actual — basat en la represa del conreu tradicional per excel·lència, l'arròs — sembla que s'estabilitzarà durant un període relativament llarg, en contra de les previsions que es feien el 1971.

La primera ponència referida al cooperativisme es centrà en el funcionament d'una experiència força reeixida al País Valencià (l'ANECOP d'Algemesí), destacant principalment els problemes de la comercialització; llur solució més viable seria potser la constitució de cooperatives de segon grau, més enllà de les funcions bàsiques de la cooperativa, per a obrir nous canals, com poden ser les seccions de crèdit i consum, la formació de personal qualificat, etc.

La segona ponència consistí en el resum d'un estudi per enquestes, que s'està portant a terme al Delta, sobre les cooperatives que comercialitzen les produccions d'aquesta àrea; el ponent remarcà la gran dispersió de les activitats, així com la manca de formació cooperativa i el poc ajut de l'Estat al respecte.

Les dues ponències referides a la problemàtica de conreus concrets tingueren un caire ben diferent. En primer lloc, el gerent de la Cambra Arrosera d'Amposta exposà les dificultats que està travessant la producció horto-frutícola del Delta, especialment pel que fa a la competència entre les diferents cooperatives i la fragilitat d'aquestes davant les indústries conserveres que compren aquesta producció. El ponent apuntava la idea d'intentar unificar l'oferta de les cooperatives i de crear alguna indústria transformadora a la zona. La qüestió de l'arròs va merèixer una ponència especial a càrrec d'Enric Beltran. La seva exposició se centrà en la situació actual a les grans zones productores de l'Estat (El Delta, València, Sevilla), els problemes que presenten i la necessitat de fer-los front, per la via de la reforma de les estructures de producció i de comercialització (denominacions d'origen, per exemple). Assenyalà també la bona disposició del conreu de cara a l'entrada a la CEE (deficitària en aquest cereal), sempre i quan s'adoptessin varietats més adequades als hàbits de consum europeus.

El segon cap de setmana foren presentades les ponències següents:

- Anàlisi socio-econòmica de la producció agrària al Delta (Jesús Sorribes i Josep Joan Grau).
- Problemàtica de l'agricultura a temps parcial (Eladio Arnalte).
- Evolució dels conreus al Delta. (Gemma Cànoves i David Saurí).
- Petita explotació i agricultura intensiva (Joan Tasiás).
- Campo y ciudad en la evolución de las estructuras agrarias contemporáneas (Alfonso Ortí).

¹ RAMON SERÓ I JORDI MAYMÓ. *Les transformacions econòmiques al Delta de l'Ebre*, Banca Catalana, Servei d'estudis, 1972.

— Paper del sindicat en el procés socio-econòmic. (Pep Riera, Andreu Peix).

Amb l'excepció de les ponències Grau-Sorribes i Cànoves-Saurí, els temes van superar l'estricta àmbit del Delta per abordar qüestions més generals que afecten el sector agrari actual.

Les dues ponències referides al Delta versaren, d'una banda, sobre l'anàlisi de l'evolució de les principals magnituds socio-econòmiques de la comarca en el període 1965-1980, intentant d'establir una hipòtesi de llur evolució futura problemàtica pel que fa, per exemple, al progressiu envelliment dels empresaris agraris de la zona. L'altra ponència se centrà en l'evolució de les superfícies de conreu entre 1971 i 1978, intentant diferenciar entre els diversos nuclis del Delta i la riba dreta i l'esquerra d'aquest. Es constatà l'increment de les superfícies dedicades a l'arròs i l'horta en detriment de les corresponents a cereals, molt importants l'any 1971.

La resta de les ponències incidiren en quatre grans qüestions: l'agricultura a temps parcial, el problema de la petita explotació, el marc polític del camperolat en relació al pes dominant de les ciutats sobre el camp i, per últim, les tasques dels sindicats agraris.

La ponència sobre agricultura a temps parcial, a càrrec d'Eladio Arnalte, enumerà les característiques principals d'aquest tipus d'agricultura i plantejà els tres problemes que, segons ell, comporta aquesta pràctica: el futur, l'estabilitat i el seu funcionament dins de l'actual crisi econòmica.

L'exposició de Joan Tasia sobre la petita explotació insistí en els canvis constants a què s'ha de sotmetre aquesta per tal d'adequar-se a les oscil·lacions de la demanda, i també en els diferents tipus d'aquesta petita propietat (secà/regadiu; plana/muntanya, etc.) i la necessitat d'endegar solucions específiques per part dels poders públics.

El sociòleg Alfons Ortí presentà una ponència més aviat teòrica sobre la incidència que el camp i la ciutat han tingut en l'evolució de les estructures agràries, assenyalant el distanciament progressiu en favor dels nuclis urbans i l'aparició de fenòmens com ara el populisme agrari, com a principal ideologia del camp de caire, segons Ortí, força reaccionari. Darrerament, els sindicalistes Andreu Peix i Pep Riera exposaren les etapes diferents per les quals ha passat la Unió de Pagesos, remarcant els diferents moments de la lluita sindical, insistint que calia anar més lluny d'aquest aspecte purament reivindicatiu per arribar a assolir una veritable consciència social del pagès català.

Finalment, i com a valoració global d'aquestes jornades, cal destacar que l'assistència fou força nombrosa per a aquests tipus d'actes — especialment durant el segon cap de setmana — i que els col·loquis a continuació de cada ponència foren molt animats, amb una participació considerable per part del públic, especialment a les ponències que tractaven temes més polèmics.

També creiem important de ressaltar la participació de geògrafs en aquests jornades agràries, tant com a participants actius en l'estudi d'unes qüestions on poden fer aportacions interessants, com per una tasca de divulgació dels problemes socio-econòmics del camp en una zona tan important i tan poc coneguda com és el Delta de l'Ebre.